

Voorstel voor	Algemeen bestuur
Vergaderdatum	28 juni 2023
Onderwerp	Afzien zienswijze toetreding Ommen tot de gemeenschappelijke regeling GBLT
Agendapunt	9
Portefeuillehouder	W. Stegeman
Contact opsteller	bestuursondersteuning@vechtstromen.nl
Vertrouwelijkheid	Nee

Routing	Besluit
Advies commissie 28 juni 2023	
Besluit algemeen bestuur 28 juni 2023	

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. kennis te nemen van de beoogde toetreding van het college van Burgemeester en Wethouders van Ommen tot de gemeenschappelijke regeling GBLT per 1 januari 2024;
2. geen zienswijze in te dienen op de beoogde toetreding van het college van Burgemeester en Wethouders van Ommen tot de gemeenschappelijke regeling GBLT per 1 januari 2024.

II. Kernboodschap

GBLT is het gezamenlijk belastingkantoor dat de waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen heft en int voor vijf waterschappen, waaronder waterschap Vechtstromen, en zes gemeenten. GBLT is een zogenaamde gemeenschappelijke regeling.

Sinds 1 januari 2022 voert GBLT ook het belastingproces uit voor de gemeente Ommen op basis van een dienstverleningsovereenkomst. Deze dienstverleningsovereenkomst is tijdelijk voor twee jaar. De dienstverleningsovereenkomst loopt op 1 januari 2024 af. Het college van Burgemeester en Wethouders van Ommen heeft het verzoek gedaan om per 1 januari 2024 toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling GBLT. Het bestuur van GBLT heeft hier positief op gereageerd.

Het toetreden van een nieuwe deelnemer tot de gemeenschappelijke regeling GBLT betekent een wijziging van de gemeenschappelijke regeling. De algemene besturen van de waterschappen en gemeenteraden die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling mogen daar hun mening over geven.

Het algemeen bestuur van Vechtstromen heeft besloten geen zienswijze in te dienen op het voorstel tot toetreding van de gemeente Ommen in de gemeenschappelijke regeling GBLT.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

De toetreding van een nieuwe deelnemer tot een gemeenschappelijke regeling (vanaf hier: gr) is formeel een wijziging van de gr.

Naar aanleiding van het verzoek van het college van Burgemeester en Wethouders van Ommen (vanaf hier: Ommen) om toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling GBLT (vanaf hier: gr GBLT) doet het bestuur van GBLT dan ook een voorstel tot het wijzigen van gr GBLT.

Het algemeen bestuur van het waterschap heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het ontwerp van een wijziging van een gr. De toetreding van Ommen en daarmee het ontwerp voor het wijzigen van de gr GBLT ligt nu voor een zienswijze voor.

Het zijn de dagelijks besturen van de deelnemende waterschappen en colleges van de deelnemende gemeenten die de gr GBLT hebben getroffen en deze (dus) ook kunnen wijzigen. Voordat het dagelijks bestuur van Vechtstromen kan besluiten over de toetreding van Ommen en daarmee tot het wijzigen van de gr GBLT heeft het nog de toestemming van het algemeen bestuur van Vechtstromen nodig.

Indicator voor beleidsmonitoring

Niet van toepassing.

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

(Wat is de grotere context? Waar komt het onderwerp vandaan? In welk kader kan het worden geplaatst?)

Gr GBLT

GBLT is het gezamenlijk belastingkantoor dat de waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen heft en int voor vijf waterschappen, waaronder waterschap Vechtstromen, en zes gemeenten.¹ GBLT is een gr. Met de gr is een gemeenschappelijk openbaar lichaam opgericht met een algemeen en dagelijks bestuur (bestuursorganen).²

De gr GBLT is getroffen door de dagelijks besturen van de waterschappen en de colleges van de gemeenten van de deelnemers. Zij hebben in de gr GBLT hun bevoegdheid tot het heffen, innen en kwijtschelden van hun belastingen overgedragen (gedelegeerd) aan GBLT.

Dienstverleningsovereenkomst met Ommen

Naar aanleiding van de beëindigde samenwerking tussen Ommen en Hardenberg heeft het college van Ommen in juli 2021 een verzoek gedaan om per 1 januari 2022 toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling GBLT (vanaf hier: gr GBLT). Op dat moment liep het proces tot het wijzigen van de gr GBLT gericht op de 'governance' van GBLT en de mogelijkheden voor het toetreden van nieuwe deelnemers tot GBLT.

In plaats van toetreding van het college van Ommen per 1 januari 2022, is een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten ter uitvoering van het 'belastingproces' voor twee jaar. Met daarbij de intentie dat de gemeente Ommen per 1 januari 2024 toetreedt tot de gr GBLT. De DVO loopt op 1 januari 2024 af. Het college van Ommen heeft nu het formele verzoek gedaan om per 1 januari 2024 toe te treden tot de gr GBLT.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regeling (vanaf hier: Wgr) gewijzigd. Een aantal wijzigingen van de Wgr moeten worden verwerkt in de bestaande gr-en.

¹ Vijf waterschappen: Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Vechtstromen en Zuiderzeeland en zes gemeenten: Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Leusden, Nijkerk en Zwolle.

² Om verwarring te voorkomen wordt in dit voorstel consequent gesproken over het algemeen en dagelijks bestuur van Vechtstromen of het algemeen en dagelijks bestuur van GBLT.

Tegelijkertijd met dit voorstel over de toetreding van Ommen, wordt met een apart voorstel gevraagd om uw zienswijze te geven op het wijzigen van de gr GBLT naar aanleiding van het verwerken van de wijzigingen van de Wgr. In de teksten van de te wijzigen gr GBLT is al rekening gehouden met de toetreding van Ommen.

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing.

VI. Argumenten

1.1 De toetreding van Ommen voldoet aan de criteria van het Handvest potentiële deelnemers

Het bestuur van GBLT heeft een Handvest potentiële deelnemers vastgesteld, waarin de criteria en aandachtspunten staan beschreven waar aan wordt getoetst als er een verzoek komt van een nieuwe gemeente (of waterschap) dat toe wil treden tot de gr GBLT.

GBLT en de deelnemers in de gr GBLT hechten veel waarde aan de kwaliteit van dienstverlening. De toetsingscriteria waaraan een nieuwe deelnemer moet voldoen zijn:

- ondersteunen in de verdere inhoudelijke ontwikkeling van GBLT;
- versterken van de landelijke positie van GBLT;
- vergroten van de robuustheid van GBLT qua bedrijfsvoering of het team WOZ.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat de uitbreiding niet verstorend of belemmerend mag zijn op de interne ontwikkelingen of kwaliteit van uitvoering. Daarnaast kan maatschappelijke verantwoordelijkheid richting een potentiële deelnemer, een overweging zijn. En weegt mee of de samenwerking in het belang is van de burger.

Inmiddels is ruim een jaar ervaring opgedaan met de uitvoering van het belastingproces voor Ommen met de constructie van de DVO.

- a. De gemeente Ommen is een relatief kleine gemeente. Desondanks draagt de toevoeging van de ruim 10.000 WOZ-objecten in positieve zin bij aan het schaalvoordeel en het vergroten van de robuustheid van het WOZ-team.
- b. De uitvoering van het belastingproces voor de gemeente Ommen is geruisloos meegegaan in de productie van 2022. De aanslagoplegging heeft niet geleid tot veel meer klantcontacten of bezwaren. De productie ligt in lijn met de overige deelnemers.
- c. De uitvoering van het belastingproces voor de gemeente Ommen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van GBLT als werkgever.
- d. Doordat Ommen in het gebied van Vechtstromen ligt draagt de aanvulling van de informatiehuishouding bij aan de kwaliteit van de gegevens.
- e. Hoewel GBLT het grootste lokale belastingkantoor is, is GBLT in gemeentelijke belastingen niet de grootste in haar soort. Een uitbreiding van een gemeentelijke deelnemer vergroot de positie van GBLT op het landelijke toneel.

1.2 De toetreding van Ommen heeft een (blijvend) positief effect op de bijdrage van de huidige deelnemers in de gr GBLT

Op de deelnemers in de gr GBLT is een verdeelsleutel van toepassing die de hoogte van de bijdrage van de deelnemers in de gr GBLT bepaalt. De toetreding van Ommen leidt tot een lagere bijdrage van de deelnemers aan GBLT nu de kosten over meer deelnemers worden verdeeld.

Lees hierover meer in de paragraaf VIII. Financiën.

2. *Voorgaande argumenten geven geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze over de toetreding van Ommen tot de gr GBLT*

Gelet op de voorgaande argumenten en de hieronder gegeven risico's en kanttekeningen zijn er geen redenen om een zienswijze in te dienen op het voorstel tot toetreding van Ommen tot de gr GBLT.

VII. Risico's en kanttekeningen

1.1 Een DVO is een tijdelijke overbrugging voor het al dan niet toetreden tot de gr GBLT

De gr GBLT gaat uit van deelnemers die volledig deelnemen in de gr. Die opdrachtgever én eigenaar zijn. En dus niet partijen die louter diensten en producten afnemen via dienstverleningsovereenkomsten.

Als opdrachtgever én eigenaar is er namelijk een gedeeld belang als het gaat om de kwaliteit en kosten van de taakuitvoering én de continuïteit van GBLT. Dit draagt bij aan de samenwerkingsgedachte en het hogere samenwerkingsdoel. Afnemers met enkel een klantbelang (opdrachtgever) kunnen deze samenwerking belasten.

Van nieuwe potentiële deelnemers wordt nadrukkelijk gevraagd dat zij volledig en volwaardig toetreden tot de gr GBLT. En alleen in voorbereiding op een formele toetreding - bijvoorbeeld als een tijdelijke overbrugging - kan gebruik worden gemaakt van een DVO. Na afloop van de overeenkomst treedt men óf formeel toe tot de gr, óf de dienstverlening wordt beëindigd. De maximale duur voor een DVO is bepaald op 3 jaar.

1.2 De toetreding van Ommen heeft gevolgen voor de stemverhouding in het algemeen bestuur van GBLT

Bij de laatste wijziging van de gr GBLT (2022) is stilgestaan bij de benodigde besluitvorming in het algemeen bestuur van GBLT bij het toetreden van nieuwe deelnemers tot de gr GBLT, in het bijzonder gemeenten.

Binnen het algemeen bestuur van GBLT geldt het principe van 'one person, one vote'. Iedere deelnemer in de gr GBLT heeft één stem en daarmee evenveel zeggenschap.

Om te voorkomen dat de deelnemende waterschappen in GBLT worden overvleugeld als het aantal gemeenten als deelnemer toeneemt is in de gr GBLT geregeld dat de besluitvorming in het algemeen bestuur van GBLT met $\frac{3}{4}$ van de uitgebrachte stemmen plaatsvindt, in plaats van met gewone meerderheid (de helft + één).³

Ook de besluitvorming over de toetreding van Ommen vindt (uiteindelijk) plaats op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid van de uitgebrachte stemmen in het algemeen bestuur van GBLT.

1.3 De toetreding van Ommen leidt niet tot aanvullende incidentele kosten of overname van personeel

De toetreding van Ommen leidt niet tot aanvullende incidentele kosten voor GBLT. De incidentele kosten zijn bij het aangaan van de DVO met Ommen in rekening gebracht bij Ommen.

Doordat de gemeente Hardenberg voorheen het belastingproces uitvoerde voor de Ommen is er geen sprake van personeel of andere verplichtingen die door GBLT moeten worden overgenomen. Bij een toetreding van Ommen tot de gr GBLT is er dan ook geen sprake van verplichtingen ten aanzien van personeel.

³ Pas als er 15 gemeenten deelnemen in de gr GBLT (en het aantal van 5 waterschappen gelijk blijft) is er een kans op een meerderheid van $\frac{3}{4}$ van de uitgebrachte stemmen door de gemeenten.

1.4 Er kunnen financiële gevolgen zijn als Ommen niet toetreedt

Indien Ommen zelf besluit niet toe te treden tot de gr GBLT zijn eventuele frictiekosten voor rekening van Ommen.

Als het algemeen bestuur van GBLT besluit Ommen niet toe te laten treden en dit niet te wijten is aan Ommen, komen deze frictiekosten voor rekening van GBLT en uiteindelijk de huidige deelnemers in de gr GBLT.

Een exacte inschatting van de frictiekosten is nog niet te maken, maar komen mogelijk uit tussen €25.000 en €50.000.

Daarnaast zal het positieve effect op de jaarlijkse deelnemersbijdrage verdwijnen als Ommen niet toe treedt.

VIII. Financiën

Financiële gevolgen toetreden Ommen

Op de deelnemers in de gr GBLT is een verdeelsleutel van toepassing die de hoogte van de bijdrage van de deelnemers in de gr GBLT bepaalt. De toetreding van Ommen leidt tot hogere kosten voor de uitvoering van de taken van GBLT. Tegelijkertijd ontstaan ook efficiencyvoordelen. Per saldo ontstaat een voordeel in de bijdragen voor de overige deelnemers in GBLT. Het voordeel in de deelnemersbijdrage voor Vechtstromen is beperkt, omdat Ommen een relatief kleine deelnemer is. Voor Vechtstromen zou het gaan om een voordeel van enkele duizenden euro's. Het voordeel is per 2022, bij de start van het uitvoeren van de DVO met Ommen, al behaald en verwerkt in de begroting van GBLT en vervolgens ook in de begroting van Vechtstromen.

Bij een toetreding van Ommen tot de gr GBLT wordt dit voordeel voor de toekomst bestendig. Indien Ommen niet toe zou treden, dan vervalt het voordeel in de deelnemersbijdrage.

IX. Communicatie

Naast de communicatie die hoort bij de uitvoering van dit voorstel, vindt geen aanvullende communicatie plaats.

X. Juridische zaken

Zoals hierboven al is verwoord, is de gr GBLT getroffen door de dagelijks besturen en de colleges van de deelnemers. Zij hebben in de gr GBLT hun bevoegdheid tot het heffen en innen (en kwijtschelden) van hun belastingen overgedragen aan GBLT.

XI. Uitvoering

Zienswijze ontwerp wijziging gr GBLT

Het is het dagelijks bestuur van Vechtstromen dat het voorstel over de toetreding van Ommen tot de gr GBLT en daarmee tot het wijzigen van de gr GBLT aanbiedt aan het algemeen bestuur van de Vechtstromen. Een zienswijze van het algemeen bestuur van Vechtstromen is daarmee gericht aan het dagelijks bestuur van Vechtstromen. Het dagelijks bestuur van Vechtstromen verwoordt de zienswijze vervolgens aan het dagelijks bestuur van GBLT.

De termijn voor het geven van de zienswijze verloopt op 15 augustus 2023.

Besluitvorming definitieve voorstellen wijzigingen gr GBLT

In het vervolg dienen de algemene besturen van de waterschappen en gemeenteraden toestemming te geven aan de dagelijks besturen en colleges op het definitieve voorstel tot het toetreden van Ommen tot de gr GBLT.

Het zijn de dagelijks besturen en colleges die de gr GBLT hebben getroffen en uiteindelijk ook besluiten over het toetreden van Ommen tot de gr GBLT.

Procedureel – eerder genomen besluiten

Datum	Inhoud	Documentnummer
25 november 2015	De gemeenschappelijke Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn te wijzigen: a. de gemeenschappelijke regeling wordt aangepast aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen; b. de toetreding van de gemeen Dalfsen en Bunschoten wordt geregeld; c. de kostenverdeling tussen de deelnemers onderworpen wordt aan een Bijdrage Verordening die alleen gewijzigd kan worden bij unanimititeit;	B2015/u943
29 mei 2019	De gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn te wijzigen: a. het algemeen bestuur van het Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn kan besluiten tot oprichting van of deelneming in andere rechtspersonen; b. de naam van het Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn formeel te wijzigen in 'GBLT'; c. artikel 51 van de gemeenschappelijke regeling over de fusie tussen de waterschappen Reest en Wieden en Groot Salland te laten vervallen.	B2019/2795
23 november 2022	De gemeenschappelijke regeling GBLT te wijzigen: a. het algemeen bestuur van GBLT krijgt de mogelijkheid het aantal leden van het dagelijks bestuur van GBLT uit te breiden van drie naar vier leden. b. de voorzitter van GBLT krijgt een doorslaggevende stem in het dagelijks bestuur van GBLT, als de stemmen staken. c. de bevoegdheid (het besluit) tot het aangaan van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met een niet-deelnemende partij ligt bij het algemeen bestuur van GBLT. Het Handvest potentiële deelnemers biedt de inhoudelijke criteria en afwegingsgronden voor het aangaan van een DVO. d. besluitvorming in het algemeen bestuur van GBLT plaats vindt op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid van de uitgebrachte stemmen, in plaats van (a) bij gewone meerderheid of (b) unanimititeit.	

Datum	Inhoud	Documentnummer
	e. de gemeenschappelijke regeling GBLT kan door de door de deelnemers worden gewijzigd met $\frac{3}{4}$ meerderheid van de uitgebrachte stemmen, in plaats van (a) bij gewone meerderheid of (b) unanimiteit. f. besluitvorming over het toetreden van een nieuwe deelnemer plaats vindt op basis van $\frac{3}{4}$ meerderheid van de uitgebrachte stemmen, in plaats van unanimiteit. g. de governance van GBLT wordt om de vier jaar geëvalueerd of wanneer naar het oordeel van het algemeen bestuur van GBLT de verhouding tussen waterschappen en gemeenten uit balans dreigt te raken, omdat één van beide over $\frac{3}{4}$ meerderheid van de stemmen komt te beschikken.	

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.
2. Voorstel voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling GBLT, dagelijks bestuur GBLT, d.d. 6 april 2023.

Besluit zienswijze toetreding Ommen in gemeenschappelijke regeling GBLT

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 28 juni 2023;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet en artikel 61, lid 3 van de Wet
gemeenschappelijke regelingen;

BESLUIT

1. kennis te nemen van de beoogde toetreding van het college van Burgemeester en Wethouders van Ommen tot de gemeenschappelijke regeling GBLT per 1 januari 2024;
2. geen zienswijze in te dienen op de beoogde toetreding van het college van Burgemeester en Wethouders van Ommen tot de gemeenschappelijke regeling GBLT per 1 januari 2024.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 28 juni 2023.

Het algemeen bestuur,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris